



مقایسه خواص کمپلکسهای لاینهای گندم دوروم در شرایط آب و هوایی اصفهان

مهدی خوشخرام^{۱*}، علی سلیمانی^۲، علی رئیسی^۳، محمد حسام شاهر جیبان^۴، لیلا نارنجانی^۵

^۱و^۲ به ترتیب دانشجوی فارغ التحصیل کارشناسی ارشد و عضو هیئت علمی گروه زراعت و اصلاح نباتات دانشکده کشاورزی دانشگاه آزاد اسلامی واحد خوراسگان (اصفهان).

^۳دانشجوی کارشناسی ارشد زراعت دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی رامین خوزستان.

^۴عضو هیئت علمی گروه علوم پایه دانشگاه آزاد اسلامی واحد دولت آباد.

*M.khoshkharam@khuisf.ac.ir

چکیده

به منظور بررسی و مقایسه خصوصیات کمی ۱۷ لاین و ۲ رقم گندم دوروم و یک رقم گندم نان با استفاده از طرح بلوکهای کامل تصادفی با ۳ تکرار آزمایشی طراحی شد. نتایج تجزیه واریانس نشان داد که لاینهای مورد آزمایش از نظر صفات آزمایشی اختلاف معنی داری با یکدیگر داشتند. با توجه به نتایج مشخص شد که لاین ۶-۸۳-D از نظر صفات زراعی همچون تعداد سنبله در واحد سطح، تعداد دانه در سنبله، وزن هزار دانه، ارتفاع مناسب و شاخص برداشت مناسب بود. همچنین لاین ۵-۸۳-D با دارا بودن خصوصیات همچون تعداد پنجه در واحد سطح، ارتفاع مناسب، تعداد دانه در سنبله، عملکرد دانه، شاخص برداشت، وزن هزار دانه عملکرد مناسبی را به خود اختصاص داد.

واژگان کلیدی: خواص کمی، گندم دوروم، شرایط آب و هوایی اصفهان.

مقدمه

از آنجایی که گندم دوروم غالباً در مناطق خشک و نیمه خشک مورد کشت و کار قرار می گیرد، همواره به عنوان یک منبع غذایی خوب در این شرایط مد نظر قرار گرفته است (گیوسپ و لیتاس، ۱۹۸۸). دوکیوکا و آکویا (۱۹۹۹) با آزمایش ۲۲ لاین گندم گزارش داد که همبستگی مثبت و معنی داری میان عملکرد دانه، تعداد سنبله در مترمربع، تعداد دانه در سنبله و وزن ۱۰۰۰ دانه وجود دارد. لذا با توجه به موارد ذکر شده، هدف از این آزمایش بررسی خواص کمی چندین لاین و رقم از گندم دوروم در شرایط آب و هوایی اصفهان می باشد.

مواد و روشها

به منظور بررسی خواص کمی لاینهای گندم دوروم آزمایشی در سال زراعی ۸۴-۸۳ در مرکز تحقیقات کشاورزی کبوترآباد اصفهان طراحی شد. در این آزمایش تعداد ۲۰ لاین و رقم شامل ۳ رقم شاهد، ۲ لاین گندم دوروم تجاری با نامهای آریا و تارو-۳. گندم نان لاین ۱۸-۷۳-M و ۱۷ لاین گندم دوروم جدید در قالب طرح بلوکهای کامل تصادفی در ۳ تکرار اجرا گردید. هر لاین در کرت‌هایی به طول ۶ متر و عرض ۱/۲ متر و در ۶ خط به فاصله ردیف ۱۵ سانتی‌متر کشت گردید. بین هر پلات نیز فاصله‌ای در حدود ۶۰ سانتی‌متر بصورت نکاشت در نظر گرفته شد. زمین محل آزمایش در فصل زراعی قبل به صورت آیش بود و در تابستان عملیات خاکورزی انجام شد. ۱۵۰ کیلوگرم در هکتار ازت خالص به صورت نترات آمونیم و ۱۲۰ کیلوگرم در هر هکتار فسفر به



سطح										
۴۲ab	۱۶۸۵۲f	۷۷۱۲cde	۴۶/۴a	۳۶efghi	۱۹/۲cdef	۴۸vcdef	۱۰/۴h	۲/۸ef	۷۹k	۱
۳۹/۲abc	۲۲۳۶۰de	۸۸۵۵abcde	۴۳bcdef	۳۶efghi	۱۸/۹cdef	۵۵۸bc	۱۴/۵abc	۲/۹e	۸۹defgh	۲
۳۹abc	۲۹۴۸۰a	۱۱۵۷۲a	۵۰/۹ab	۳۳/۸ghij	۲۰/۲abcde	۴۷cdef	۱۲/۲g	۵/۱a	۹۹/۸d	۳
۳۰/۵c	۲۶۰۰۰bc	۸۸۶۴bcde	۳۷/۶hi	۳۸/۶defg	۲۰/۵abc	۴۷۲cdef	۱۴/۸abc	۳/۴d	۸۷/۶fghij	۴
۳۶/۲abc	۲۴۹۰۰bcde	۹۲۵۵abcd	۴۸/۲۱a	۴۲/۶bcd	۱۸/۷ef	۵۳۲cde	۱۵/۲۵a	۴/۱c	۷۷/۱k	۵
۴۵/۵a	۲۵۶۱۰bc	۱۱۴۵۰a	۴۳/۰۵bcdef	۴۶ab	۱۹/۷bcdef	۵۲۰cdef	۱۴/۲۸c	۳/۳d	۸۵/۴jz	۶
۲۰/۸d	۲۱۸۸۰e	۵۸۳۹f	۳۲/۶j	۲۹/۷j	۲۰/۹ab	۴۳۷f	۱۵/۱ab	۵/۲a	۱۱۹a	۷
۳۲/۵c	۲۵۵۳۰bc	۸۳۹۱bcde	۴۱/۳cdefg	۳۸/۷defg	۲۲/۳a	۵۲۲cdef	۱۲/۳۸fg	۲/۷ef	۹۶/۴b	۸
۳۲/۷c	۲۶۰۳۰abc	۸۵۳۵bcde	۳۹/۸fgh	۴۶/۳ab	۲۰abcd	۵۲۲cdef	۱۴/۰۳ed	۳/۵d	۹۱/۶cde	۹
۳۶/۵abc	۲۳۶۱۰bcde	۸۵۵۵bcde	۵۱/۴a	۶۵/۳efgh	۲۰ab	۶۳۸ab	۱۳/۵۳de	۲/۵f	۹۰/۶def	۱۰
۳۵/۴abc	۲۵۳۵۰bed	۹۰۲۹abcde	۳۵/۲۴ij	۵۱/۴a	۲۰/۹ab	۴۴۸ef	۱۲/۰۳g	۴/۶b	۸۴/۷j	۱۱
۳۸abc	۲۵۹۵۰bc	۹۹۲۵abc	۴۰/۹efg	۴۴/۰bcd	۱۹/۱cdef	۴۸۹cdef	۱۴/۱cd	۲/۵f	۸۷/۹fghij	۱۲
۳۱/۷c	۳۰۱۲۰a	۹۴۵۴abcd	۳۸/۳ghi	۴۵/۰abc	۲۰/۵abc	۵۳۰/۸cde	۱۴/۶abc	۲/۸ef	۸۷/۶fghij	۱۳
۴۲ab	۲۵۳۹۰bcd	۱۰۶۶۰ab	۴۲/۷abc	۳۹/۵cefg	۱۹/۷bcdef	۴۶۵def	۱۱/۷a	۲/۷ef	۸۶/۲hij	۱۴
۳۶/۲abc	۲۵۷۵۰bc	۹۴۶۰abcd	۴۴/۲bcde	۴۲/۷bcd	۲۰/۱abcde	۴۷۰cdef	۱۴/۵abc	۲/۸ef	۸۵/۵ij	۱۵
۳۵/۷c	۲۴۳۰۰bcde	۷۸۲۱cde	۴۴/۴abc	۳۰/۶ij	۱۶/۸g	۶۴۹/۵a	۱۳/۱ef	۳/۵d	۸۸/۳efghi	۱۶
۳۰/۷c	۲۴۰۵۰bcde	۷۹۴۷cde	۴۱/۸c	۳۹/۷cdef	۱۶/۸g	۴۷۲/۵cdef	۱۳/۸cde	۳/۴d	۹۵/۲c	۱۷
۳۲/۵c	۱۶۸۶۰f	۶۷۹۸ef	۵۴/۵ab	۳۲/۲hij	۱۹/۲cdef	۴۴۵ef	۱۲/۱۸g	۲/۸ef	۸۹/۹defg	۱۸
۳۶/۲abc	۲۶۵۵۰ab	۹۴۸۳abcd	۴۳/۱bcde	۴۰cde	۱۹/۱cdef	۵۵۲cdef	۱۴/۵abc	۲/۶f	۷۹/۴k	۱۹
۳۶/۲abc	۲۳۳۵۰cde	۸۵۷۲bcd	۴۱/۰defg	۴۲/۶bcd	۱۸/۹def	۴۶۳def	۱۲/۲g	۳/۴d	۸۶/۲hij	۲۰

میانگین های هر ستون که دارای حرف مشترک هستند، با هم اختلاف معنی دار ندارند.

نتیجه گیری کلی

لاین ۶-۸۳-D از نظر صفات زراعی همچون تعداد سنبله در واحد سطح، تعداد دانه در سنبله، وزن هزار دانه، ارتفاع مناسب و شاخص برداشت مناسب بود. همچنین لاین ۵-۸۳-D با دارا بودن خصوصیات همچون تعداد پنجه در واحد سطح، ارتفاع مناسب، تعداد دانه در سنبله، عملکرد دانه، شاخص برداشت، وزن هزار دانه عملکرد مناسبی را از آن خود کرد.

منابع

- 1- Dokuyuca T, Akkaya A. 1999. Path coefficient analysis and correlation of grain yield and yield components of wheat (*Triticum aestivum* L.) Genotypes. *Rachis*. 18: 17-20.
- 2- Giuseppe F, Lintas A. 1988. Durum wheat: chemistry and technology. American Association of Cereal Chemists. INC. St. Paul, Minnesota, USA.



Comparison of quantitative characteristics of different lines of wheat in climatic condition of Isfahan

Khoshkharam^{*}, M., Soleymani, A., Raisee, A., Shahrajabian, M. H., Naranjani, L.

*Corresponding Email address: M.khoshkharam@khuisf.ac.ir

Abstract

In order to comparison and evaluate quantitative characteristics of 17 lines, 2 cultivar of durum wheat and 1 cultivar of bread wheat, an experiment was conducted as randomized block design layout with 3 replications. The results indicted that all experimental lines and cultivars had significant difference with each other for all traits. Line D-83-6 had suitable number of spikes, the number of grain in spikelet, 1000 grain weight, plant height and harvest index. Line D-83-5 also obtained the high number of tiller, plant height, number of grain per spike, grain yield, harvest index and 1000 grain weight.

Keywords: Quantitative characteristics, Durum wheat, Climatic condition of Isfahan.